

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

9. Quo ordine temporis digerenda sint, quæ die legis datæ recensentur
cap.23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

CAPVT XXIII. EXODI v.16.

Caput an-
ni profani
in autūno
sacri in
vere.

Solemmitatem quoque in exitu anni, quando congregaueris omnes fruges tuas de agro. Hæc de festo Tabernaculorum intelligenda esse, certum est, in quo festum Paschate & Pentecoste iubebatur quotannis omne masculinum apparere coram Domino v.17. Ex eo vero, quod in exitu anni hoc festum celebrandum dicitur, colligimus Moyses tempore in autumno fuisse finem & principium anni, nempe vsualis & contractuum: quod etiamnum seruant Hebræi, quibus Calendaria quotannis à mense Tisri auspiciantur, nec tamen vllō modo negant quin Nisan sit anni principium. Ante diluuium crediderim duplex etiam principium fuisse, ciuile & contractuum in autumno; vitæ Adami, & aliorum Patriarcharum prout eos liber Genesis computat, in vere. Vnum enim inuicem alteri non obstare suadet ratio & praxis non solum Hebræorum, sed & Christianorum, qui aliunde Christi, aliunde Pontificum, Regum, Beneficiorum Ecclesiasticorum annos computare solent. Certum autem Moysen, hic etiam ter de anno populari intelligendum: quia festum Tabernaculorum celebratur non præcisè cum annus finiretur; sed die 17. Tisri, qui mensis computacione ciuili erat primus; absolute autem in Scriptura dicitur mensis septimus.

Quomodo ordine temporis digerenda sint acta diei legis date.

Acta Moy-
sis die 6.
Sinan.

I. Sexta die Siuan manè inclaruerat, & ecce cœperunt audiri tonitrua micare fulmina, & nubes densissima operire montem, clangorque buccinarum hementius perstrepebat, & timuit populus, qui erat in castris. Cumque accessisset eos Moyses in occursum Dei de loco castrorum, steterunt ad radicem montis. Exodi 19. v.16. Qui ardebat vsque ad cœlum, erantque in eo tenebre & caligo. Deut. 4. v.12. Torus autem mons Sinai fumabat, eo quod descendisset Dominus super eum in igne (nempe in aëre monti imminente) & ascenderet fumus ex eo, quasi de fornace, eratque omnis mons terribilis. Et sonitus tonitruæ paulatim crescebat in maius, & prolixius tendebatur. Moyses cōscendit ad montis parte loquebatur, & Deus respondebat ei, Exodi 19. v.19. de medio ignis descendit Dominus, & ait ad Moysen: Quod ait Dominus, & ait ad Moysen: 4. v.12. qui altior erat montis cacumine. Quid autem Deus ait Moyses in quibus Scriptura non exprimit: populum verò audiuisse vocem Dei, legem Deut. 1. c. Tum paulatim ex aëre eminentiore, Descendit Dominus super montem Sinai, atque in ipso vertice montis quasi residens, vocauit Moysen (in cliuo contem) in cacumen eius. Quo cum ascendisset dixit ad eum: Descende & contestare populum (ad radicem montis congregatum) ne forte velit transgredere terminos ad vultum Domini, & pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes quoque (qui more antiquo ante legem datam officio Sacerdotijungebantur) qui accedunt ad Dominum

Respicitur, ne percutiat eos. Dixitque Moyses ad Dominum: non poterit vulgus ascendere ad montem Sinai: tu enim testificatus es & insisti, dicens: pone terminos circa montem & sanctifica illum. Hoc Dei mandatum sciebat Moyses se iam populo edixisse, & sic putabat non esse opus eiusdem altera inculcatione. Deus autem non acceptata Moysis exculpatione ait: Vade descende, ascendeque tu & Aaron tecum: Sacerdotes autem & populus ne transeant terminos, nec accedant ad Dominum, ne forte interficiat illos: Descenditque Moyses ad populum & omnia narrauit eis. Exodi 19. v. 24.

2. Assumpto deinde secum Aarone, vt præceperat Deus redit Moyses ad diuum montis, ibi inter Deum & populum, Decalogum auditorus: tum tonitus buccinæ in vocem articulatam efformatus recitat audientibus, Moyses, Aarone totoque populo Decalogum. Hoc recitato cunctus populus videbat voces & lampadas, (id est, perciebat tonitrua & fulgura) & sonitum buccina montemque fumigantem, & perterriti ac pauore concussi steterunt procul dicentes Moysi: loquere tu nobis, & audiemus, non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Exodi 20. v. 19. & clarius Deut. 5. à v. 23. Quos paucis consolatus Moyses, accessit ad caliginem in qua cras Deum. v. 21. populo à longe stante. Vbi cum causam populi egisset, Deus non modo petitioni annuit, sed etiam laudauit: Bene inquit, omnia sunt locuti. Quis det eos talem habere mentem, vt timeant me, & custodiant vniuersa mandata mea, in omni tempore, vt bene sit eis, & filijs eorum in sempiternum. Deut. 5. ver. 29. Imò hac occasione promisit Messiam. Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum &c. Deuter. 18. v. 18. Cumque adiecisset Deus nonnulla, de vitandis Idolis & erigendo sibi altari impolito, Exodi 20. v. 22. & adhuc Hebræi extra castra congregati responsum præstolarentur remittit ad eos Moysen: Vade, inquit, & dic eis: reuertimini in tentoria vestra. Tu verò sta mecum &c. Deut. 5. v. 31. subaudi, vbi populum ad sua tabernacula remiseris, auditorus mandata mea & ceremonias, ibid. Paret diuino imperio Moyses, & populo domum remisso ad Deum rursus ascendit, eaque accipit, quæ Exodi 21. 22. 23. traduntur, cum mandato postea redeundi comitante Aarone, Nadab & Abiu & 70. Senioribus cap. 24. v. 1. Tandem ad populum descendit, eodemque die cum illa omnia, quæ tribus dictis capitibus continerentur retulisset: respondit omnis populus vna voce: omnia verba Domini, quæ locutus est, facimus, cap. 24. v. 3. Eodem vespere, vel potius proxima nocte Moyses in volumen refert, vniuersos sermones Domini, vers. 4. qui nimirum habentur Exodi 20. & tribus seqq. capitibus.

3. Die 7. Sinan Moyses mane consurgens adificauit altare. Exodi 24. v. 4. cære-
raque gessit, quæ ad fœdus faciendum ex parte populi requirebantur, vt latè
habetur, illo ca. 24. v. 4. & seqq. Hisce autem ritè expeditis ad montem redit cū
Aaron, Nadab, Abiu, & septuaginta de senioribus Israël, qui eminus Deum vi-
derunt

X

derunt

P.
PhilippiChronologia
in Testamento

A. IV

17

derunt & adorauerunt: *Moyſes autem aſcendit ad Dominum. ver. 2. 3. 9.* Quid tu egerit Moyſes, ſilet quidem Scriptura: ſed facile coniectura aſſequimur, tunc Deo narraſſe conſenſum & fœdus, quo populus ſe ad ſeruandam Dei legem obſtrinxerat. Tunc etiam Deus in mandatis dedit Moyſi, vt ad montem acciperet, tabulas legis accepturus: *aſcende ad me in montem, & eſto ibi, daboq; tibi tabulas lapideas, & legem ac mandata. v. 12.* Hac die confirmatam legem notat Salius anno m. 2544. num. 400. Serarius Iofue 4. qu. 10. Torneillus anno C. num. 400. Etſi vero eodem die ſub vesp̄eram Moyſes tabulas accepturus montem ad Iofue aſcendere potuerit: probabile tamẽ eſt, id nõ niſi ſequenti die eum feciſſe.

CAPVT XXIV. EXODI v. 7.

Idem ſæpe promiſerunt Hebraei,

Omnia qua locutus eſt Dominus faciemus. Similibus verbis ſæpius Iſraeliſum conſenſum de ijs, quæ ad legem ſpectabant, idque diuerſis temporibus expreſſerunt. Primo, quarta die Siian interrogati à Moyſe, an parere & pactum eius cuſtodire vellent, *reſpondit omniſ populus ſimul: cuncti locutus eſt Dominus faciemus. Exodi 19. v. 8.* Secundo, die ſexta menſis eiufdem do exterriti petierunt, vt Moyſes eſſet Dei ad populum interpres, Tribuſque principibus & maioribus natu Moyſi dicentibus: *Audi cuncta qua dixerit Dominus noſter tibi, loquerisq; ad nos, & nos audientes faciamus ea. Deut. 5. v. 27.* Tertio eodem cum Moyſes ea retuliſſet, quæ poſtea Exodi 21. 22. 23. conſcripſit, *reſpondit populus vna voce: omnia verba Domini, qua locutus eſt, faciemus. Exodi 24. v. 7.* Quarto ſimili verborum formula vſi ſunt, cum volumen fœderis, die ſexta eiufdem menſis audiente populo legiſſet Moyſes: *omnia qua locutus eſt Dominus faciemus & erimus obedientes. ib. v. 7.* Quod ipſum aduertit Salius num. 407.

XXIV. EXODI v. 13.

1. Explicatio

1. Surrexerunt Moyſes & Iofue miniſter eius. Hæc ad diem octauam referat putat Torneillus ann. m. 2544. num. 46. & Salius num. 401. quando Moyſes cum Iofue, vt antea mandauerat Deus, (Aarone & Hur ad populi regimẽ licitis) vt tabulas legis acciperet, in montẽ cõſcendit. Vbi cũ ſex diebus expreſſet, ſeptimo die vocauit eũ Deus, *de medio caliginis. ib. v. 16.* Iofue in loco infecto licito. Septimus autem iſte dies cõputandus eſt, nõ ab initio hebdomadae eſſet ſabbatum: ſed ex quo Moyſes cum Iofue montem aſcenderat, eratque ſexta quarta menſis tertij vt volunt auctores iam nominati. Ex eo autem conſiſtunt Moyſen octaua die aſcendiſſe, quod tota die ſeptima ſacrificijs, cõmunionem fœderis & aſcenſu in montem cum ſenioribus ſic impeditus fuiſſet, non niſi die ſequenti ad montem ſeſe referre potuerit.

2. Explicatio

2. At verò Cornelius in cap. 34. Exodi v. 28. Toſtatus cap. 24. q. 1. conſiſtunt

Esra & alij asserunt postridie legis datæ, Moysen cū Iosue pro tabulis montem cōscendisse, ita nimirum, vt peractis sacrificijs & ceteronijis, quæ cap. 24. Exodi referuntur, Moyses, Aaron cū filijs, ac seniores clui partē conscenderint, vbi Deū seniores adorarint, mandatū de tabulis in summo mōte accipiendis Deus Moyli dederit qui mox Deo morē gerēs, seniores ad castra remiserit, Aaronē & Hur caulis cognoscēdis præfecerit, assumptōq; secū Iosue *ascēderit in montē Dei*, pura in altiora montis Sinai, ibi ad diē vsq; septimā moratus, donec iussu Dei ad mōtis cacumē progredederetur, vt authores iam nominati hūc locū cū Hugone interpretātur. Quæ interpretatio mihi probabilis videtur, & ad coniecturā prioris opinionis respōderi posse, eā quidem sua probabilitate nō carere, certū tamen non esse, nec Moysen tot negotijs septima die distentum fuisse, quin eodem die ad montem regredi potuerit. Omnes enim fateantur eum cum senioribus aliquam ascensus partem superasse. Vnde eum ad castra reuersum nonnulli opinantur; alij negant & asserunt Moysen tam facile ascendere potuisse, ad eum locum in quo vsque ad diem septimum moratus est, quā ad castra descendere. Imō non apparet causa cur ad locum castrorum rediret. Iam enim partem montis superauerat, quando ei dictum fuit: *ascende ad me in montem & esto ibi*. v. 12. q. d. descendant seniores excepto Iosue, quem tecum assume, & altiore partem montis pete, estoque ibi quoad tabulas tradidero. Vide notas ad cap. 2. v. 15. à num. 2.

XXIV. EXODI v. 18.

Ingressus Moyses in medium nebulae ascendit in montem, & fuit ibi quadraginta diebus & quadraginta noctibus. Quærunthic authores, vtrum 40. isti dies computandi sint, ex quo Moyses cum Iosue montem ascendit, an verò à die septimo ascensus, quo Moyses vocatus à Deo in nebulam ingressus est. Deinde an etiam Iosue 40. dies in monte egerit?

1. *Tostatus* Exodi 24. q. 19. videtur in eam opinionem propendere, quæ tenet Moysen sex illis diebus, quibus in monte fuit, antequam in nubē vocaretur manna comedisse, & aquam è riujs deorsum fluentibus bibisse: postea verò in medio nebulae 40. dies sine cibo & potu transegisse. Ad huius rei probationē adducit verba Moysis, Deut. 9. *perseueravi cum Domino 40. diebus & 40. noctibus.* Sic enim textum allegat, & colligit 40. istos dies, quibus Moyses se nec panē edisse, nec aquā bibisse asserit, ab eo die numerandos, quo Deus de medio caliginis eum ad se venire iussit. *Nam tunc*, inquit, *cæpit esse cum Domino, antea autē nō steterat cū eo.* Huic opinioni subscribit *Torniellus* num. 47. vbi à die 14. mēsis tertij ab Exodo, ait cœptam primam quadragesimam, quam ieiunus in mōte Moyses traduxit. Quo etiam *Bonfretius* magis propendet, ac prima fronte fauere videtur versiculus 18. iam allegatus vulgatæ editioni.

X 2

2. At

P. Philippi

Chronologia
Testamenti

A. IV

17